

Градот беше многу малав. Се делеше на неколку маала.

Македонско мало,...

Во ова маало ние претежно живеевме Македонци, зато името Македонско маало се викаше. А иначе од двете страни имаме Роми кои сепак сè населени: еден чифлик десно, еден лево.

Кога се населени тие?

Тие сѐт од време турско. Турците ги носеле као робови да работат за ним, во тоа време. И тиа сѐт ден денес останати овде, којшто зборат претежно македонски. Иначе градот многу малав беше. Сега е проширен и споен со селата. Рецимо, од една страна со Турчане. Споен е делот со Фазанерија, до Гостивар све е то споено. Од една страна. Од друга страна Бањица, и таа е споена со градов Гостивар. Чајле од друга страна исто така е споено со Гостивар. Ондак, Дебреше се изгради све, скоро до Гостивар е изградено све. И така е градот сега многу зголемен со тиа населби кои сѐт населени од свите села, поврзани сѐт со градот.

(Маркоски Димитрија - Митко, 1930)

Да ни кажете како изгледал градот порано.

Во тоа време према мојте години, со доваѓањето од село, четириесет и шеста, летото, се доселивме тука и преку Општината ни дадоа, ни доделија една просторија каде се живееше. Тоа беше негде кај саат кулата, каде џамијата, наспроти во една приземна куќа со две соби, поголеми соби. Имаше едно балконче и одвај едно претсобје. Во едната соба живеела од Маврово. Името му беше Гене, а тоа е дедо на Цобе механичарот. Чичко Гене живееше во едната просторија со неговите синови и ќерки, а во едната просторија, во едната соба живеевме мие. Тука во тоа маало пошто бевме доселени (Саат-маало се викаше).

По маала Гостивар се делеше на повеќе маала. Тоа беше Македонско маало, значи Саат Маало, Џамиџи Маало и Ново Маало. Ново Маало тоа е горе онде делот према Малкарди сега населбата.

(Томислав Стојаноски, 1937).

Гостиварска чаршија

Околу имаше све дуќани, кујни народни, со тенџериња, тепсии земјени, со шта-ја-знам, со огништа, кебапчилници. Имавме и два-три реда касапници бетонски. Туе близу јазот, општината стара туека исто беше. Дворот постоит и ден денеска. И сее, како што се руши џамијата се напраи туека тој плоштад на Гостивар. Се руши и ке што е „Електро Маврово“, стрезот бивши. Жандармеријата бивша (од Кралевина мислам, не бивша Југославија, Кралевина таа Југославија) постоит реновирана, сет станови. А каршија туе беше амамот бањата на Гостиар, турски остаен, со базен и со тушои и со неколку кади. Дали печес имаше кади? Богами сум одел и ја со жената, ете то. Немало овдека водоводи, мрежи што ја знам и таке. После се најде еден паметен чоек од Америка, прати не се сеќам, пет илјади долари да се напраит една бања. И тија пари се искористија, се напраи во паркот. Е, тија пари се искористија, се напраја, се слика та бања, му се прати фотографија на тој човек што даде пари.

(Темелко Софрониски, 1930)

Иначе Гостивар во тоа време бил негде околу пет-шест илјади жители. Гостивар се делел во пет-шест маала. Тоа маало Бег маало, Сет маало, Џимиџит маало, Ново маало, Македонско и Балиндолско маало. Во Балиндолско маало имало претежно Роми, православни и муслимани живееле, во Балиндолско маало. А во Ново маало Турци, али повеќе Албанци дојдени негде од Дебреше и Врањовце. Тоа време. Иначе, инаку, Гостивар мешани маалата беа со Македонци и Турци. Претежно Турци и тоа се зборуваше све турски. Никој албански не знаеше во тоа време, турски знаеја. Инаку во Бивша Југославија во Гостивар првата коцка е напраена триес пета година од куќата на Арсета до слаткарот Целета. И плоштадот првјот. Инаку беше све калдрма, со вардарски камен. Округли камен, не плочасти, така свите улици беа со калдрма.

(Симе Трифуноски, 1931)

Иначе чаршијата што викаме, чаршијата куќи што биле со дуќани, негде осумдесет посто беше на Македонци и дваесет посто беше на Турци. Џамиските дуќани, во џамиските дуќани, мислам и Македонци имаа дуќанчиња тука, тија кепенци беа, ко со кепенци дуќани: мали, ниски, мислам, овај, само приземје имаше и Македонци шо и држеја, пошто тиа беа на џамијата, мислам, или како што имаме сега, нели и црквата имат тиа две згради. На пример „Американо“ што држи, касапницата шо е, тоа е на црквата. И

џамијата на пример не разликувала: и на Македонците им давала да држат дуќан и Турците држеле дуќан. Сакам да кажам тоа било сопственост на Турците и Македонците отворале тука дуќани.

(Томислав Стојановски, 1937)

Од книгата -Така се зборува во Гостивар“ приредил Боге Димитриески, Скопје 2000.

Подготви: Марко Китевски